

З досвіду вищої школи формування професійної компетентності спеціалістів для післявоєнної відбудови країни

Єлизавета Снітко

*к.т.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту,
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна,
e-mail: esnitko@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-3583-6900*

Євгенія Завгородня

*к.пед.наук, ст викладач кафедри менеджменту,
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна,
e-mail: esnitko@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-5197-2385*

Юрій Драчук

*д.е.н, професор, професор кафедри менеджменту,
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна,
e-mail: drachuk.yuriy@gmail.com,
ORCID: 0000-0003-3858-6548*

Як відзначається науковцями «Поки що важко передбачити, бодай у найбільш узагальненому вигляді, як буде відбуватися післявоєнне відновлення економіки України. Але формування уявлень можливих сценаріїв цього процесу є важливим як для Уряду країни і цілого суспільства, так і для міжнародної спільноти, яка має прийняти саму активу участь у відновленні економіки України після війни» [1]. Влада підготувала план післявоєнного відновлення України (18 квітня 2022), до якого входить План післявоєнного відновлення та розвитку України, що включає покриття матеріальних збитків, завданих війною, відновлення зруйнованих інфраструктурних потужностей та структурну модернізацію української економіки.

План передбачає відновлення України на нових принципах з використанням усіх доступних ресурсів і можливостей. Зокрема, заплановано покриття матеріальних збитків, завданих війною, відновлення зруйнованих інфраструктурних потужностей та структурна модернізація української економіки. Важливим кроком влади в напрямі відновлення економіки України є Створення Національної ради з відновлення України від наслідків війни [2]. Згідно с Положеннями Основними завданнями Ради є: розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, який, зокрема, передбачатиме відновлення і розбудову транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури і військово-промислового комплексу, структурну модернізацію та перезапуск економіки, заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини; визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і

післявоєнний періоди; підготовка стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди.

Згідно з науковими дослідженнями [3], досвід країн показує, що відновленню передують політичне рішення, що базується на геополітичній доцільності та національному патріотизмі щодо визначення моделі розвитку, де для успішної економічної реконструкції в Україні необхідні окремі послідовні заходи:

- розробка і реалізація сучасної, заснованої на інноваційному розвитку, концепції реконструкції економіки країни з урахуванням реальної геополітичної ситуації;

- реалізація розробленої вітчизняними науковцями і урядом стратегії відновлення та розвитку Донбасу, а також повернення Криму;

Управління ресурсним потенціалом на цей час стає Пріоритетним управлінням! За визначенням М. Армстронга "управління людськими ресурсами - це стратегічний і дослідницький підхід до управління цінними активами організацій - людьми, які в них працюють і здійснюють індивідуальний і колективний вклад в досягнення її цілей, підтримують постійні конкурентні переваги компанії". Досвід країн світу доводить ефективність освіти, суть якого в тому, що майбутні спеціалісти проходять навчання і отримують компетенції за замовленням і під контролем досвідчених спеціалістів промислових підприємств і бізнес-структур, які виконують проекти та творчі завдання на замовлення виробництва, де проходять практику, а в подальшому зараховуються на інженерні посади вже сформованими професіоналами. Впродовж останніх двох десятиліть сформувалися наступні три основні моделі трансформаційних зрушень у сфері вищої освіти на всі великі життєві виклики. Це Перша модель: створення нових форм організації освітньої діяльності, заснованих на прогнозуванні. Ця модель сама поширена на самих низьких ступенях освітньої ієрархії: в школах, вузах, інших закладах, які займаються навчально-виховною діяльністю. Друга модель: трансформація наявних інститутів, організаційних та освітніх практик відповідно до змінюваних умов, технічна пристосованість до нових умов існування та діяльності. Ця модель змінюється на всіх рівнях освітньої системи - від школи до міністерства освіти і науки. Зазвичай ця модель передбачає прогноз і моделювання проблем, і є спонтанною реакцією на появу цієї проблеми. Третя модель: імітація змін, також є на всіх рівнях освітньої системи, але в зворотній пропорції: більше на вищих ступенях, менше - на рівні освітнього закладу, який має безпосередній контакт із споживачем освітніх послуг [4; 5]. Слід відзначити, що найбільш поширеними в Україні є Перша і Друга освітня модель. Саме ці освітні моделі використовуються в Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка при підготовці спеціалістів для економічних галузей. В Університеті створені належні організаційно-педагогічні умови блочно-модульної побудови навчальних планів, наявність в програмі вибіркового курсу, навчально-методичного забезпечення та відкладеної системи консультування студентів; удосконалюється зміст професійної підготовки шляхом введення в

навчальні плани курсів, направлених на підготовку студентів до міжкультурної взаємодії в умовах політкультурного суспільства; розробляються методологічні, загальнотеоретичні та організаційно-управлінські аспекти співпраці організацій економічної орієнтації та університету, якими передбачається професійна підготовка на умовах партнерських відносин. При цьому важливими завданнями такого процесу є: здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх із факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища, визначати перспективи розвитку організації; здатність керувати організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту; здатність створювати та організовувати ефективні комунікації у процесі управління; здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички; здатність застосовувати методи економічного та фінансового аналізу, планування та контролю; здатність застосовувати теоретико-методичні та організаційно-економічні підходи до процесу розробки, прийняття та реалізації управлінських рішень в умовах невизначеності та формувати комплекс найвпливовіших ризиків; застосування знань у галузі управління економічними процесами та вміння будувати логічну структуру знань та використовувати оброблену економічну інформацію для аналізу, планування та організації діяльності суб'єкта; здатність до побудови кадрової стратегії підприємства та організації роботи персоналу на основі сучасних методів наукової організації праці, організаційної культури та соціальної відповідальності.

Ключові слова: професійна компетентність; вища школа; післявоєнна відбудова; Національна Рада; структура знань; трансформаційна модель.

Список використаних джерел

1. А. Колосов. Сценарій післявоєнного відновлення України. По той бік діалогу. 13 квіт. 2022 р., 10:40:33. <https://dialogueparty.site/article/view/scenariy-pislyavoyennogo-vidnovlennya-ekonomiki-ukrajini/>.
2. Положення про Національну раду з відновлення України від наслідків війни. Затверджено Указом Президента України від 21 квітня 2022 року № 266/2022.
3. Іванов С.В. Економічне відновлення і розвиток країн після збройних конфліктів воєн: невтрачені можливості для України. Економіка України. Есопоту of Ukraine, 2019. № 1 (686).
4. Про затвердження Концепції розвитку економічної освіти: Рішення МОН від 4 груд. 2003. № 12/7-4/ Ліга-Закон. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MUS1975.html (дата звернення: 20.04.2022).
5. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років: МОН від листа. 2014/ Мон-Ей. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/> (дата звернення: 20.04.2022).